

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ”

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Збірник тез доповідей
XII Всеукраїнської науково-практичної конференції
(12-13 листопада 2009 р.)

У 2 томах

Том 1

Суми
ДВНЗ “УАБС НБУ”
2009

чергу, посилення ролі державного сектора економіки відмічається лише в сільському господарстві, готельно-ресторанному бізнесі, охороні здоров'я та наданні колективних, громадських та особистих послуг, у розрізі інших видів діяльності відбувається зниження ролі державного сектора економіки.

Отже, зменшення інтегрального показника відносних масштабів державного сектора економіки в цілому зумовлене зниженням кількісних параметрів діяльності суб'єктів господарювання за такими видами економічної діяльності, а саме: промисловість, будівництво, оптова та роздрібна торгівля, транспорт і зв'язок, фінансова діяльність, операції з нерухомістю, державне управління, освіта. Лише в таких видах економічної діяльності, як сільське господарство, готельно-ресторанний бізнес, охорона здоров'я, та колективних, громадських та особистих послугах відмічається зростання частки державного сектора економіки.

Відмітимо також, що розрахунок інтегрального показника має важливе значення як для економіки взагалі, так і стратегічно важливих галузей зокрема, виходячи з міркувань забезпечення економічної безпеки і досягнення найважливіших цілей соціально-економічного розвитку країни, оскільки показник масштабу державного сектора слід безпосередньо використовуватися при формуванні політики державного регулювання національної економіки.

Ю.І. Журавльова, Одеський державний економічний університет

АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ КОНЦЕНТРАЦІЇ КАПІТАЛУ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Сучасний етап розвитку банківських систем країн із різним рівнем економічного розвитку в умовах впливу світової фінансової кризи характеризується підвищенням концентрації банківського капіталу. Підвищення капіталізації та, як наслідок, концентрація банківської системи – необхідні умови подальшого розвитку банківського сектора. Вони дозволяють підвищити рівень фінансової стійкості банків, їх конкурентоспроможність, збільшити спектр банківських послуг та обсяги активів.

Індикаторами конкурентоспроможності банківських установ є рівень капіталізації, ліквідності, платоспроможності та рентабельності банку. Це – фактори фінансової стійкості та конкурентних позицій банку на різних сегментах ринку банківських продуктів та послуг. Забезпечення достатнього рівня стійкості банку можливе лише шляхом нарощування

ресурсної бази. Розширення ресурсної бази є основою для активної конкурентної боротьби в умовах зростання інтенсивності банківської конкуренції на сучасному етапі внаслідок обмеженості можливостей залучення фінансових ресурсів. На нашу думку, показники концентрації банків та їх регіональний розподіл є суттєвими індикаторами конкурентоспроможності банківської системи.

Проблемам концентрації банківського капіталу, капіталізації та конкурентоспроможності банківського капіталу присвячені праці Ю.О. Заруби, М.Д. Алексеєнка, В.І. Міщенко, І. Лютого, Ф.І. Шпига, І. Волошко, А.А. Пересади, О.Г. Баталова, О. Кіреєва, А. Мороза та ін.

Загально визнаним теоретичним підходом до розгляду проблеми концентрації капіталу є визнання безпосереднього зв'язку між рівнем концентрації банківського капіталу та рівнем економічного розвитку країни. Чим вищий рівень розвитку економіки, тим вищим повинен бути рівень концентрації банківського капіталу для забезпечення потреб реального сектора у фінансових ресурсах.

У дослідженні аналізується рівень концентрації статутного та власного капіталу банків у регіональному розрізі як одного з показників конкурентоспроможності банківської системи. Незважаючи на зростання питомої ваги капіталу банків найбільших 5 регіонів України – Дніпропетровського, Донецького, Харківського, Одеського та Львівського, зберігається висока концентрація банківського капіталу в Київському регіоні, що підтверджує нерівномірність розподілу капіталу та банківських установ серед регіонів. Такий факт свідчить і про домінування в регіонах філій великих банків, переважно з іноземним капіталом, та про рівень економічного потенціалу відповідних регіонів.

Домінування філій великих банків на ринках банківських послуг в регіонах розглянуто на прикладі Одеського регіону. При помірному рівні концентрації ринок кредитування регіону, на відміну від ринку залучення коштів клієнтів, характеризувався домінуванням філій великих банків.

З посиленням конкуренції на ринку банківських продуктів та послуг, яка зумовлена обмеженістю джерел залучення фінансових ресурсів для українських банків, активізацією інтеграційних процесів і розвитком банківських технологій, виникає необхідність нарощування обсягів капіталу, підвищення рівня капіталізації банківських установ, що є дієвим механізмом зростання концентрації капіталу. Отже, необхідні дослідження процесів концентрації банківського капіталу, зокрема у регіональному розрізі, на макрорівні. Від цього залежать конкурентоспроможність банківських установ та прибутковість банківського бізнесу в цілому.

ІНВАРІАНТНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ДИНАМІКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Математичне моделювання динаміки фінансово-економічної системи дозволяє отримати інформацію про процеси, які ще не відбулися, тобто прогнозувати ситуацію і управляти трансакціями так, щоб досягати запланованих результатів або мінімізувати ризики втрат. На основі такої інформації проводяться ситуаційний та перспективний аналізи, які дозволяють приймати ефективні рішення про стратегічне управління ресурсами банку, проводити скоординоване управління балансом, а не окремими його частинами. Моделювання з використанням “ізоморфних” відображень дає змогу ефективно, компактно і строго описувати системи будь-якої складності та дозволяє використовувати для розв’язання економічних задач теорію множин, графів, схем і категорій, органічно переходити у векторну й універсальну алгебру, а через них практично до будь-якого апарату сучасної математики. У такий спосіб вирішується і проблема адаптації форм подачі інформації для задоволення різноманітних стандартів та користувачів: контролюючих органів, інвесторів, позичальників, управлінців і виробників. З другого боку, ці моделі дають достовірну інформацію в кожен момент часу і враховують вплив як внутрішніх, так і зовнішніх факторів.

Розглянемо даний підхід на прикладі опису динаміки активів, поданий у вигляді графа, що складається з дев’яти елементів (вартостей активів), між якими відбулося дванадцять потоків. Початкові вартості та потоки при відповідних операціях активів вказані на схемі:

